

Džeina Gaile, *Mg. iur., LL. M.*

Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes doktorante

TIESISKĀS VIENLĪDZĪBAS PRINCIPA IZPRATNE PUBLISKAJĀ IEPIRKUMĀ IESNIEGTA PIEDĀVĀJUMA TRŪKUMU IZVĒRTĒŠANĀ

UNDERSTANDING OF THE LEGAL EQUALITY PRINCIPLE IN THE EVALUATION OF DEFICIENCIES OF A TENDER SUBMITTED IN PUBLIC PROCUREMENT

Atslēgvārdi: vienlīdzīga attieksme, publiskais iepirkums, piedāvājums, kļūda

Keywords: equal treatment, public procurement, tender, error

Summary

In this article, the author analyses the understanding of the principle of legal equality in public procurement in the context of tender clarification, based on the case law of the Court of Justice of the European Union and the Supreme Court of the Republic of Latvia. This important principle is implemented by equal and clear procurement rules followed by both tenderers and contracting authorities. Therefore, it is not allowed to substantially amend a tender after its submission, and a general overview of requirements resulting from it is provided.

Ievads

Vienlīdzīga attieksme norādīta gan kā viens no iepirkuma principiem Direktīvā 2014/24/ES¹ (turpmāk – Direktīva), gan Publisko iepirkumu likuma² (turpmāk – PIL) mērķiem. Šis princips arī uzsvērts Direktīvas 56. panta 3. punktā

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 26.02.2014. Direktīva 2014/24/ES par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK, preambulas 1. apsvēruma, kā arī 18. pants. Pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=celex%3A32014L0024> [aplūkots 07.08.2021.].

² Publisko iepirkumu likums, 2. pants. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/287760-publisko-ievirkumu-likums> [aplūkots 07.08.2021.].

un PIL 41. panta sestajā daļā, kas regulē informācijas par iesniegto piedāvājumu papildināšanu un izskaidrošanu, paredzot pasūtītāja tiesības vai pienākumu šo informāciju precizēt.

Piedāvājuma vērtēšana ir būtisks iepirkuma posms, kura laikā iepirkuma komisija pārliecinās par piedāvājuma atbilstību prasībām. Lai arī varētu šķist, ka normatīvajos aktos un iepirkuma dokumentācijā iekļautais regulējums ir pietiekams, lai veiktu šo izvērtējumu, tomēr attiecībā uz piedāvājumu skaidrošanas robežām jāņem vērā gan Eiropas Savienības Tiesas (turpmāk – EST), gan Latvijas Republikas Augstākās tiesas prakse, kurā šī tēma gadu gaitā ir konsekventi apskatīta, nezaudējot aktualitāti. Tieši vienlīdzīgas attieksmes princips ir centrālais elements, kas iepirkuma komisijai jāievēro, lemjot par iespēju piedāvājumā iekļauto informāciju precizēt. Šim pasūtītāja lēmumam ir būtiskas sekas, kas var ietekmēt iepirkuma rezultātu – ja neprecizitāti nav iespējams izskaidrot, piedāvājums var tikt atzīts par neatbilstošu. Tādēļ raksta mērķis ir analizēt vienlīdzīgas attieksmes principa izpratni tieši publiskā iepirkumā iesniegta piedāvājuma precizēšanas kontekstā.

Rakstā piemērota analītiskā, sistēmiskā, dogmatiskā un salīdzinošā pētniecības metode. Apskatīts klasiskais iepirkumu sektors, galvenokārt analizējot EST spriedumus,³ kā arī 2021. gada pirmā pusgada Augstākās tiesas praksi, sniedzot vispārēju pārskatu par konstatēto problemātiku un atziņām.

Vienlīdzīgas attieksmes principa nozīme un izpratne publisko iepirkumu jomā

Vienlīdzīgas attieksmes princips ir plaši pazīstams koncepts visās tiesību nozarēs un uzskatāms par vispārējo tiesību principu. Tā saturs cita starpā skaidrojams gan saistībā ar Administratīvā procesa likuma 6. pantu, gan Satversmes 91. pantu, kurā iekļautais līdztiesības princips kopā ar diskriminācijas aizliegumu veido vienotu pamattiesību – tiesiskās vienlīdzības principu.⁴ Tā kā Direktīvā un PIL lietots jēdziens “vienlīdzīga attieksme”, tas tiks izmantots šajā rakstā.

Par vienlīdzīgu attieksmi iepirkumu kontekstā Eiropas Kopienu Tiesa norādījusi, ka pienākums ievērot vienlīdzīgas attieksmes principu ir pašā šīs direktīvas, kuras mērķis ir nodrošināt īpaši efektīvas konkurences attīstību publisko līgumu jomā, pamatā.⁵ Pats direktīvas mērķis ir vispirms un visvairāk nodrošināt vienlīdzību visiem tiem, kas piedalās iepirkuma procedūrās. Vienlīdzīga attieksme ir pamatā jebkuriem noteikumiem, kas nosaka procedūru norisi, jo tā ir pati

³ Ierobežotā apjoma dēļ netiek apskatīti Vispārējās tiesas spriedumi, kā arī Iepirkumu uzraudzības biroja lēmumi, kuros iekļauta plaša prakse par apskatāmo jautājumu.

⁴ Levits E. Par tiesiskās vienlīdzības principu. Latvijas Vēstnesis, 2003, Nr. 68, A nodaļas 1. apakšnodaļa. Pieejams: <https://www.vestnesis.lv/ta/id/74628> [aplūkots: 16.09.2021.].

⁵ EST 22.06.1993. spriedums lietā C-243/89 *Komisija/Dānija*, 33., 39. p. EST 25.04.1996. spriedums lietā C-87/94 *Komisija/Belģija*, 51. p.

šo procedūru būtība.⁶ Tomēr EST arī norādījusi, ka viens no galvenajiem Eiropas Savienības (turpmāk – ES) tiesību normu mērķiem publisko iepirkumu jomā ir nodrošināt pakalpojumu sniegšanas brīvību un netraucētu konkurenci visās dalībvalstīs. Šī dubultā mērķa izpildei ES tiesībās it īpaši tiek izmantots vienlīdzīgas attieksmes princips attiecībā uz pretendentiem un no tā izrietošais pienākums nodrošināt pārskatāmību.⁷ Līdz ar to vienlīdzīgas attieksmes principa piemērošana publiskā iepirkuma procedūrā nav pašmērķis, – tas ir jāvērtē šī principa mērķu kontekstā,⁸ tātad arī tā piemērošanai ir savas robežas un, piemērojot publisko iepirkumu regulējumu, jāņem vērā arī virkne citu principu.

Juridiskajā literatūrā norādīts, ka, lai izteiktu vispārējo tiesību principu tiesību normas struktūrā, vispirms ir nepieciešama tā konkretizācija jeb vispārējā tiesību principa piepildīšana ar saturu, izsakot to tekstuāli, un vienlīdzības princips tā pamatnozīmes ietvaros vienmēr nozīmēs vienu un to pašu, proti, ka “pret līdzīgiem jābūt līdzīgai attieksmei”⁹. Analizējot norādes par vienlīdzīgas attieksmes principu,¹⁰ konstatējams, ka identiski tas izprotams arī iepirkumu kontekstā.¹¹ Piemēram, tiek uzskatīts, ka šis princips vispārēji aizliedz atšķirīgu attieksmi pret tādiem uzņēmumiem, kas ir salīdzināmā konkurences pozīcijā. Līdzīgi, piemēram, visiem piegādātājiem jādod vienādas iespējas (piemēram, precizēt vai labot piedāvājumu) un jābūt pakļautiem vienādiem noteikumiem (tādiem kā vienādas kvalifikācijas prasības un laika ierobežojumi).¹² Tāpat, vērtējot vienādus apstākļus iepirkumu kontekstā, jāsecina, ka jau no PIL ietvertā formulējuma¹³ izriet, ka ir ierobežots personu loks, uz kurām šis princips attiecināts, – tikai piegādātāji.¹⁴ Attiecīgi sākotnēji jākonstatē, ka konkrētā persona atbilst piegādātāja statusam (tas daļēji apskatīts tiesu praksē saistībā ar subjektīvajām tiesībām iesniegt pieteikumu tiesā¹⁵). Savukārt pēc piedāvājumu iesniegšanas par līdzīgā situācijā esošiem vispārīgi būtu uzskatāmi tie piegādātāji, kas iesnieguši piedāvājumus, t. i., pretendenti.

Analizējot būtiskākos vienlīdzīgas attieksmes principa aspektus, konstatējams, ka ar vienlīdzīgas attieksmes un diskriminācijas aizlieguma principiem tiek prasīts,

⁶ Ģenerāladvokāta Tesauro 17.11.1992. secinājumi lietā C-243/89 *Komisija/Dānija*, 17., 18. p.

⁷ EST 29.03.2012. spriedums lietā C-599/10 *SAG ELV Slovensko u. c.*, 25. p.

⁸ EST 10.10.2013. spriedums lietā C-336/12 *Manova*, 28.–29. p.

⁹ Rezevska D. *Vispārējo tiesību principu nozīme un piemērošana*. 2. izd. Rīga: Daigas Rezevskas izdevums, 2015, 99.–100. lpp.

¹⁰ Levits E. 2003, A nodaļas 3. apakšnodaļa; Administratīvā procesa likums, 4. panta 2. punkts un 6. pants. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=55567> [aplūkots 22.07.2021.].

¹¹ EST C-336/12 *Manova*, 30. p. un tajā minētā judikatūra.

¹² Arrowsmith S. *The Law of Public and Utilities Procurement: Regulation in the EU and UK*. Third edition. London: Sweet and Maxwell, 2014, pp. 614–615.

¹³ Publisko iepirkumu likums, 2. panta 2. punkts.

¹⁴ Turpat, 1. panta 22. punkts.

¹⁵ Latvijas Republikas Augstākā tiesa. Tiesu prakses apkopojums publisko iepirkumu lietās (2005. gada februāris – 2020. gada jūnijs), 2.2. nodaļa. Rīga: 2020. Pieejams: <http://at.gov.lv/lv/tiesu-prakse/tiesu-prakse-apkopojumi/administrativas-tiesibas> [aplūkots 25.08.2021.].

lai pretendentiem būtu vienādas iespējas izteikt savus piedāvājumus¹⁶ un lai tie būtu vienlīdzīgā situācijā gan brīdī, kad tie sagatavo piedāvājumus, gan brīdī, kad piedāvājumus izvērtē.¹⁷ Līdz ar to pārskatāmības pienākuma mērķis ir garantēt, ka nepastāv favorītisma un pasūtītāja patvaļības risks. Visiem konkursa procedūras nosacījumiem un kārtībai ir jābūt formulētiem skaidri, precīzi un nepārprotami, tā, ka, pirmkārt, jebkuram saprātīgi informētam un parasti rūpīgam pretendentam tiek ļauts skaidri saprast to piemērojamību un tos interpretēt vienādi un, otrkārt, pasūtītājam tiek ļauts efektīvi pārbaudīt, vai pretendentu piedāvājumi atbilst kritērijiem, kuri reglamentē minēto publisko iepirkumu.¹⁸ Secināms, ka būtisks vienlīdzīgas attieksmes principa aspekts ir pārskatāmība. Tāpat vienlīdzīgas attieksmes principa ievērošana pieprasa, lai visi pretendenti atbilstu iepirkuma nosacījumiem, lai nodrošinātu objektīvu dažādu pretendentu iesniegto piedāvājumu salīdzinājumu.¹⁹

Tātad skaidri un saprotami iepirkuma nosacījumi ir būtiska vienlīdzīgas attieksmes principa izpausme, tāpat kā vienāda to piemērošana piedāvājumu izvērtēšanas posmā, no kā izriet arī prasībām neatbilstošu piedāvājumu noraidīšana. Tomēr, lai izdarītu secinājumu par piedāvājuma neatbilstību, ir jābūt skaidram, vai un ciktāl piedāvājumu ir atļauts precizēt vai izskaidrot, jo tas ir nesaraunami saistīts ar piedāvājuma juridiski pareizu novērtējumu. Minētā kontekstā būtiski ir arī identificēt, kad pasūtītājam ir pienākums pieprasīt papildu informāciju, bet kad – tiesības izvēlēties, vai tas uzskata par lietderīgu un nepieciešamu to darīt, un attiecīgi – kādi apsvērumi ir ņemami vērā, lai tā veiktā izvēle tiktu uzskatīta par pamatotu, kā arī tas, kādi nosacījumi tam jāņem vērā, pieprasot papildu informāciju.

Piedāvājuma grozījumi vienlīdzīgas attieksmes kontekstā

Tā kā piedāvājumi jāsgatavo un jāvērtē, balstoties uz vienādiem nosacījumiem, atklātā konkursā iesniegts piedāvājums pēc būtības nav grozāms. Ģenerālvokāts Lencs norādījis, ka piedāvājumus nedrīkst grozīt pēc to iesniegšanas vai atvēršanas termiņa beigām. Tas ir fundamentāls iepirkuma procedūru princips, kas izriet no vienlīdzīgas attieksmes principa, kurš pamatā attiecas uz visām līgumslēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrām.²⁰ EST ieskatā, vienlīdzīgas attieksmes princips un pienākums nodrošināt pārskatāmību nepieļauj nekādas pārrunas starp pasūtītāju un kādu no kandidātiem publiskā iepirkuma procedūras

¹⁶ EST C-87/94 *Komisija/Belģija*, 54. p., EST 11.05.2017. spriedums lietā C-131/16 *Archus un Gama*, 25.–26. p.

¹⁷ EST C-131/16 *Archus un Gama*, 25. p.

¹⁸ EST 06.11.2014. spriedums lietā C-42/13 *Cartiera dell'Adda*, 44. p.; EST 07.04.2016. gada spriedums lietā C-324/14 *Partner Apelski Dariusz*, 61. p.; EST 04.05.2017. spriedums lietā C-387/14 *Esaprojekt*, 36. p.

¹⁹ EST C-243/89 *Komisija/Dānija*, 37., 40. p.

²⁰ Ģenerālvokāta Lenca 12.09.1995. secinājumi lietā C-87/94 *Komisija/Belģija*, 29. p.

laikā. Tas nozīmē, ka principā piedāvājums pēc tā iesniegšanas vairs nevar tikt grozīts ne pēc pasūtītāja, ne pēc pretendenta ierosmes. Ja piedāvājumu, kuru pasūtītājs uzskata par neprecīzu vai neatbilstošu tehniskajām specifiskajām, ļautu lūgt izskaidrot, pastāvētu risks, ka gadījumā, ja šis piedāvājums tiktu izvēlēts, varētu šķist, ka ar to risinātas konfidenciālas sarunas, kaitējot pārējiem pretendentiem, un ir pārkāpts vienlīdzīgas attieksmes princips.²¹ Ja pasūtītājs ņem vērā labojumus tikai viena pretendenta sākotnējā piedāvājumā, šis pretendents bauda priekšrocības pār saviem konkurentiem, kas pārkāpj vienlīdzīgas attieksmes principu un mazina iepirkuma pārskatāmību.²²

Kā iepriekš norādīts, piedāvājumi tiek sagatavoti, pastāvot vienādei pieejamajai informācijai, termiņiem, nosacījumiem, kas ir pamatā piegādātāju piedāvātājai cenai un citiem piedāvājuma aspektiem. Savukārt jau pēc piedāvājumu iesniegšanas, konstatējot, piemēram, kuri piegādātāji ir iesnieguši piedāvājumus, pretendents var rasties vēlme savu piedāvājumu padarīt izdevīgāku vai arī pasūtītājam – “glābt” sev vēlamu pretendentu, ja tas, piemēram, izrādījies neatbilstošs, un šādas situācijas acīmredzami pārkāptu vienlīdzīgas attieksmes principu un ir novēršamas.

Tomēr, lai arī sākotnēji varētu šķist, ka piedāvājumu vispār nav atļauts izskaidrot, gan samērīguma, gan labas pārvaldības princips ierobežo pārlietu formālu pieeju piedāvājuma kļūdu novērtējumam. Direktīvas 2014/24/ES 56. panta trešajā punktā ir paredzētas pasūtītāja tiesības pieprasīt papildu informāciju, savukārt PIL 41. panta sestajā daļā paredzēts arī šāds pienākums. Arī iepriekš EST norādījusi, ka Direktīvas 2004/18 2. pants pieļauj, ka ar piedāvājumu saistītie dati vietām var tikt laboti vai papildināti, tostarp tāpēc, ka tie vienkārši acīmredzami ir jāprecizē vai jānovērš acīmredzamas pārrakstīšanās kļūdas.²³ Sākotnējais piedāvājums var tikt labots, lai novērstu acīmredzamas kļūdas pēc būtības, tikai izņēmuma kārtā un tikai tad, ja šāda labojuma rezultātā faktiski netiek iesniegts jauns piedāvājums.²⁴ Direktīvā šādi papildu nosacījumi tieši nav iekļauti, bet vispārīgi paredzēta iespēja pieprasīt papildu informāciju “ar noteikumu, ka šādi lūgumi tiek izdarīti, pilnībā ievērojot vienlīdzīgas attieksmes un pārredzamības principus”²⁵. Tādēļ ir būtiski izprast šo principu piemērošanu.

Secināms, ka, no vienas puses, piedāvājuma grozīšana pēc būtības nav pieļaujama, no otras – pasūtītājam ir tiesības (vai atsevišķos gadījumos – pienākums) pieprasīt papildu informāciju. Un katrā gadījumā izšķirams, vai konkrētā informācija attiecas uz piedāvājuma būtību un vai pasūtītājam ir tiesības, pienākums vai, tieši otrādi, aizliegums pieprasīt un ņemt vērā papildu informāciju. Jāvērš uzmanība,

²¹ EST C-599/10 *SAG ELV Slovensko* u. c., 36., 37. p.; EST C-324/14 *Partner Apelski Dariusz*, 62. p.; EST C-387/14 *Esaprojekt*, 37. p.; EST C-131/16 *Archus un Gama*, 27.–28. p.; EST 14.09.2017. spriedums lietā C-223/16 *Casertana Costruzioni*, 35. p.

²² EST C-87/94 *Komisija/Belģija*, 56. p.

²³ EST C-599/10 *SAG ELV Slovensko* u. c., 38.–40. p.

²⁴ EST C-131/16 *Archus un Gama*, 37. p.; EST 28.02.2018. spriedums apvienotajā lietā C-523/16 un C-536/16 *MA.T.I. SUD*, 54. p.

²⁵ Direktīvas 2014/24/ES 56. panta 3. punkts.

ka, ņemot vērā iepirkumā sniedzamās informācijas apjomu, situācijas, kad šāds novērtējums var būt nepieciešams, ir praktiski neierobežotas to skaitā un dažādībā.

EST ir precizējusi, ka, īstenojot rīcības brīvību, kas piedāvājumu precizēšanas ziņā ir pasūtītājam, tam jāievēro virkne nosacījumu, kas konkrētā vienlīdzīga attieksmes principu, t. i., 1) pret visiem pretendentiem attieksme ir vienlīdzīga un lojāla, lai lūgums sniegt precizējumus nešķīstu tāds, kas nepamatoti radījis priekšrocības vai nelabvēlīgu situāciju pretendentiem, kuriem tas izteikts; 2) lūgums var tikt izteikts tikai pēc tam, kad pasūtītājs ir iepazinies ar visiem piedāvājumiem; 3) tam ir jāattiecas uz visiem piedāvājuma punktiem, kas ir neprecīzi vai neatbilst specifiskajām, un nevar noraidīt piedāvājumu tāpēc, ka ir neskaidrs viens tā aspekts, uz kuru šis lūgums neattiecas; 4) šis lūgums līdzvērtīgā veidā ir jāadresē visiem, kas atrodas vienādā situācijā, ja nav objektīvi pārbaudāma iemesla, kas varētu pamatot atšķirīgu attieksmi pret kandidātiem šajā ziņā, it īpaši, ja piedāvājums, ņemot vērā citus elementus, katrā ziņā ir jānoraida;²⁶ 5) šis paskaidrojums vai labojums nevar tikt pielīdzināts jauna piedāvājuma iesniegšanai.²⁷ Piemēram, Senāts kādā lietā ir secinājis, ka veikto labojumu saturs norāda nevis uz iepriekš sniegtās informācijas precizēšanu, bet jauna satura piedāvājuma iesniegšanu, proti, iesniegti jauna satura dokumenti, kas pēc labojumu veikšanas nodrošināja piedāvājuma atbilstību konkursa nolikumam (tehniskajai specifikācijai).²⁸ Citā lietā pretendents ar skaidrojumu mainīja sadarbības formu ar citu piegādātāju, tādējādi grozot piedāvājumu.²⁹ Savukārt Iepirkumu uzraudzības birojs (turpmāk – IUB) norādījis, ka piedāvātā speciālista aizstāšana ar citu neapšaubāmi rada priekšrocības, ļaujot sagatavot attiecīgo piedāvājuma daļu jau pēc piedāvājuma iesniegšanas termiņa beigām.³⁰ IUB ieskatā, informācijas papildināšanas pieļaujamības robežšķirtne ir fakts, ka papildināt vai izskaidrot (ar informāciju vai dokumentiem) var tikai to, kas piedāvājumā jau ir iekļauts, taču nepilnīgi;³¹ 6) EST ieskatā, var prasīt, lai ietvertie dati tiktu precizēti un papildināti, ciktāl šis lūgums attiecas uz tādu informāciju vai datiem kā publicēta bilance, kuras agrāks datums par pietiekuma iesniegšanas termiņa beigām var tikt objektīvi pārbaudīts.³² Tomēr Senāts norādījis, ka tas nav attiecināms uz vispār piedāvājumā nenorādītu informāciju, piemēram, pretendenta pieredzi;³³ 7) lūgums sniegt precizējumus nevar novērst

²⁶ EST C-599/10 *SAG ELV Slovensko* u. c., 41.–44. p.; EST C-131/16 *Archus un Gama*, 30.–33. p.

²⁷ EST C-599/10 *SAG ELV Slovensko* u. c., 40. p.; EST C-336/12 *Manova*, 36. p.

²⁸ Latvijas Republikas Senāta 19.02.2021. lēmums lietā SKA-818/2021, 7. p. Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi/pdf/439864.pdf> [aplūkots 07.09.2021.].

²⁹ Latvijas Republikas Senāta 24.02.2021. rīcības sēdes lēmums lietā SKA-263/2021. Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi/pdf/454988.pdf> [aplūkots 07.09.2021.].

³⁰ Iepirkumu uzraudzības biroja 22.03.2021. lēmums Nr. 4-1.2/21-57. Pieejams: <https://pvs.iub.gov.lv/uploads/files/lemumi/646540/lem646540.pdf> [aplūkots 07.09.2021.].

³¹ Iepirkumu uzraudzības biroja 16.08.2021. lēmums Nr. 4-1.2/21-168. Pieejams: <https://pvs.iub.gov.lv/uploads/files/lemumi/663407/lem663407.pdf> [aplūkots 07.09.2021.].

³² EST C-336/12 *Manova*, 39. punkts.

³³ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 18.06.2021. spriedums lietā SKA-176/2021. Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi/pdf/452395.pdf> [aplūkots 07.10.2021.].

tāda dokumenta vai informācijas trūkumu, kas bija jāiesniedz atbilstoši iepirkuma procedūras dokumentiem, un pasūtītājam ir stingri jāievēro kritēriji, kurus tas pats ir noteicis.³⁴ Secināms, ka pasūtītājam ir aizliegts vērtēšanas laikā ņemt vērā atsevišķa pretendenta skaidrojumu par tā piedāvājumu, ja tas maina (groza) iesniegto piedāvājumu pēc būtības, padarot neatbilstošu piedāvājumu par atbilstošu.

Šie nosacījumi, kas atspoguļo vienlīdzīgas attieksmes principa izpratni, tieši nav norādīti Direktīvas 2014/24/ES 56. pantā vai PIL 41. pantā, tieši tādēļ ir būtiski padziļināti analizēt tiesu praksē iekļautās atziņas, sistematizējot un attīstot tajā norādītos secinājumus. Jāņem vērā, ka šajā rakstā netiek apskatītas atšķirības, kas varētu rasties, piemēram, piemērojot minētos nosacījumus dažādu iepirkumu regulējošo normatīvo aktu vai iepirkuma procedūru un metožu gadījumā.

Tāpat papildus izvērtējamas pienākuma pieprasīt papildu informāciju robežas. EST norādījusi, ka ne no Direktīvas 2004/18 2. panta, ne no kāda cita tās noteikuma, ne arī no vienlīdzīgas attieksmes principa vai pienākuma nodrošināt pārskatāmību neizriet, ka konkrētajā situācijā pasūtītājam būtu pienākums sazināties ar attiecīgajiem kandidātiem. Turklāt tie nevar sūdzēties, ka pasūtītājam šajā ziņā nav nekāda pienākuma, jo piedāvājums nav skaidrs tikai tāpēc, ka tie nav ievērojuši savu pienākumu rūpīgi sagatavot piedāvājumu, kas tiem ir noteikts tāpat kā citiem,³⁵ kas norādīts saistībā ar atbilstību tehniskajām specifikācijām. Tomēr tiesību doktrīnā ir arī secināts, ka pasūtītājam var rasties pienākums precizēt piedāvājumu,³⁶ kā arī PIL 41. panta sestajā daļā šāds pienākums ir noteikts, praksē to attiecinot uz informāciju par pretendenta kvalifikāciju. EST gan ir arī norādījusi, ka pasūtītāja tiesību ļaut izraudzītājam pretendentam vēlāk papildināt vai precizēt savu sākotnējo piedāvājumu tvērums ir atkarīgs no Direktīvas 56. panta 3. punkta noteikumu ievērošanas, it īpaši, ņemot vērā vienlīdzīgas attieksmes principa prasības, nevis no tā, kā klasificētas prasības.³⁷ Tādēļ, lai arī Direktīvas 56. panta 3. punktā dalībvalstīm ir atļauts ierobežot gadījumus, kuros pasūtītāji var lūgt attiecīgos piegādātājus atbilstīgā termiņā skaidrot informāciju,³⁸ PIL 41. pants būtu papildus izvērtējams šajā kontekstā.

Atsevišķi arī būtu izvērtējams, vai vienādos apstākļos ir tikai tie pretendenti, kas piedalās konkrētā iepirkumā vai, piemēram, visos konkrētā pasūtītāja iepirkumos, vai arī visi pretendenti, kas vispār iesniedz piedāvājumus iepirkumos. Tāpat PIL kontekstā konstatējams, ka informācijas precizēšanu, izskaidrošanu vai labošanu regulē vairākas 41. panta daļas (sestā, astotā, devītā), bet tieša norāde uz vienlīdzīgu attieksmi iekļauta tikai sestajā daļā, šādi atšķirībai nav skaidra pamatojuma. Tomēr tas nevarētu ietekmēt pasūtītāja rīcību – vienlīdzīgas attieksmes princips jebkurā gadījumā jāņem vērā, vērtējot piedāvājumus. Līdz

³⁴ EST C-336/12 *Manova*, 40. punkts un tajā minētā judikatūra; EST C-42/13 *Cartiera dell'Adda*, 48. p.; EST 02.05.2019. spriedums lietā C-309/18 *Lavorgna*, 22. p.

³⁵ EST C-599/10 *SAG ELV Slovensko u. c.*, 38.–40. p.

³⁶ Arrowsmith S. 2014, p. 821.

³⁷ EST 07.09.2021. spriedums lietā C-927/19 *Klaipėdos regiono atlieku tvarkymo centras*, 94. p.

³⁸ EST C-309/18 *Lavorgna*, 23. p.

ar to ir dažādi papildus izvērtējami aspekti, kuru analīze labāk palīdzētu izprast vienlīdzīgas attieksmes principa piemērošanu konkrētajā kontekstā.

Kopsavilkums

1. Vienlīdzīgas attieksmes principa primārā izpausme publiskā iepirkumā ir vienādi un skaidri iepirkuma noteikumi, atbilstoši kuriem tiek sagatavoti un izvērtēti piedāvājumi, tāpat arī noraidīti neatbilstoši piedāvājumi. Šis princips arī ir viens no būtiskākajiem, kas jāņem vērā, pasūtītājam izvērtējot iespēju ļaut izskaidrot un precizēt piedāvājumu.
2. Kaut gan piedāvājums pēc tā iesniegšanas pēc būtības nav grozāms, to ir iespējams izskaidrot vai precizēt, piemēram, acīmredzamu kļūdu gadījumā. Lai arī PIL 41. pantā paredzēts gan pasūtītāja pienākums, gan tiesības pieprasīt papildu informāciju, pasūtītājam jebkurā situācijā ir jāizvērtē tā rīcības atbilstība vienlīdzīgas attieksmes principam, kā arī jāņem vērā tiesu praksē konstatētie noteikumi informācijas precizēšanas procesam.
3. Gan tiesu praksē konstatētie, gan PIL iekļautie apsvērumi un nosacījumi piedāvājuma precizēšanai ir papildus izvērtējami dažādos aspektos, piemēram, kontekstā ar piemērojamo iepirkuma procedūru un informācijas klasifikācijas nozīmi. Tādēļ nepieciešama papildu to sistematizācija, ieviešot skaidrāku dalījumu par gadījumiem, kad pasūtītājam ir pienākums, tiesības vai aizliegums atļaut precizēt piedāvājumu.

BIBLIOGRĀFIJA

Literatūra

1. Arrowsmith S. *The Law of Public and Utilities Procurement: Regulation in the EU and UK*. Third edition. London: Sweet and Maxwell, 2014.
2. Levits E. Par tiesiskās vienlīdzības principu. *Latvijas Vēstnesis*, 2003, Nr. 68.
3. Rezevska D. *Vispārējo tiesību principu nozīme un piemērošana*. 2. izd. Rīga: Daigas Rezevska izdevums, 2015.

Tiesu prakse

4. EST 22.06.1993. spriedums lietā C-243/89 *Komisija/Dānija*.
5. EST 25.04.1996. spriedums lietā C-87/94 *Komisija/Beļģija*.
6. EST 29.03.2012. spriedums lietā C-599/10 *SAG ELV Slovensko* u. c.
7. EST 10.10.2013. spriedums lietā C-336/12 *Manova*.
8. EST 06.11.2014. spriedums lietā C-42/13 *Cartiera dell'Adda*.
9. EST 07.04.2016. spriedums lietā C-324/14 *Partner Apelski Dariusz*.
10. EST 04.05.2017. spriedums lietā C-387/14 *Esaprojekt*.
11. EST 11.05.2017. spriedums lietā C-131/16 *Archus un Gama*.

12. EST 14.09.2017. spriedums lietā C-223/16 *Casertana Costruzioni*.
13. EST 28.02.2018. spriedums apvienotajā lietā C-523/16 un C-536/16 *MA.T.I. SUD*.
14. EST 02.05.2019. spriedums lietā C-309/18 *Lavorgna*.
15. EST 07.09.2021. spriedums lietā C-927/19 *Klaipēdos reģiono atlieku tvarkymo centras*.
16. Latvijas Republikas Senāta 19.02.2021. lēmums lietā SKA-818/2021. Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi/pdf/439864.pdf> [aplūkots 07.09.2021.].
17. Latvijas Republikas Senāta 24.02.2021. rīcībassēdes lēmums lietā SKA-263/2021. Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi/pdf/454988.pdf> [aplūkots 07.09.2021.].
18. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 18.06.2021. spriedums lietā SKA-176/2021. Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi/pdf/452395.pdf> [aplūkots 07.10.2021.].

Normatīvie akti

19. Eiropas Parlamenta un Padomes 26.02.2014. Direktīva 2014/24/ES par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK. Pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=celex%3A32014L0024> [aplūkots 07.08.2021.].
20. Administratīvā procesa likums. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=55567> [aplūkots 22.07.2021.].
21. Publisko iepirkumu likums. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/287760-publisko-iesirkumu-likums> [aplūkots 07.08.2021.].

Citi materiāli

22. Ģenerālvokāta Tesauro 17.11.1992. secinājumi lietā C-243/89 *Komisija/Dānija*.
23. Ģenerālvokāta Lenca 12.09.1995. secinājumi lietā C-87/94 *Komisija/Beļģija*.
24. Ģenerālvokāta M. Kamposa Sančesa-Bordonas 28.02.2018. secinājumi lietās C-14/17 *VAR* un *ATM*.
25. Latvijas Republikas Augstākā tiesa. Tiesu prakses apkopojums publisko iepirkumu lietās (2005. gada februāris – 2020. gada jūnijs). Rīga: 2020. Pieejams: <http://at.gov.lv/lv/tiesu-prakse/tiesu-prakses-apkopojumi/administrativas-tiesibas> [aplūkots 07.09.2021.].
26. Iepirkumu uzraudzības biroja 22.03.2021. lēmums Nr. 4-1.2/21-57. Pieejams: <https://pvs.iub.gov.lv/uploads/files/lemumi/646540/lem646540.pdf> [aplūkots 07.09.2021.].
27. Iepirkumu uzraudzības biroja 16.08.2021. lēmums Nr. 4-1.2/21-168. Pieejams: <https://pvs.iub.gov.lv/uploads/files/lemumi/663407/lem663407.pdf> [aplūkots 07.09.2021.].